

Schwizgebel gegn Sviss

Dómur frá 10. júní 2010

Mál nr. 25762/07

8. gr. Friðhelgi einkalífs og fjölskyldu

14. gr. Bann við mismunun

Börn. Heimild til ættleiðingar. Áhrif aldurs.

1. Málsatvik

Kærandi, Ariane Schwizgebel, er svissneskur ríkisborgari, fædd 1957. Hún býr í Genf í Sviss og er einhleyp. Árið 1996 sótti kærandi um leyfi stjórnvalda í Genf til að ættleiða barn. Eftir að kæranda hafði verið gerð grein fyrir að hún myndi að öllum líkindum fá synjun á umsókn sinni dró hún erindi sitt til baka. Hún sótti á ný um leyfi árið 1998 en að þessu sinni í kantónunni Jura þar sem hún var þá búsett. Hún fékk heimild til ættleiðingar og árið 2000 fékk hún víetnamskt barn í umsjá sem hún ættleiddi síðan árið 2002.

Í júlí 2002 sótti kærandi um að fá að ættleiða annað barn. Að þessu sinni sótti hún um að fá að ættleiða 3 ára barn frá Suður-Ameríku. Félagsmálayfirvöld neituðu kæranda um leyfi og staðfestu dómstólar synjunina. Kærandi flutti á ný til Genfar og sótti hún tvisvar um heimild til ættleiðingar þar. Umsóknnum hennar var hafnað í júlí 2004 og í september 2005. Dómstólar staðfestu synjanir stjórnvalda. Loks óskaði hún eftir því að fá leyfi til að ættleiða fimm ára barn frá Víetnam. Umsókninni var hafnað 24. apríl 2006. Geta kæranda til að ala upp barn var ekki dregin í efa eða fjárhagslegir möguleikar hennar til að sjá sér og börnunum farborða. Aftur á móti var talið að ættleiðing annars barns myndi leiða til röskunar í samskiptum hennar við það barn sem hún hafði þegar ættleitt og að kærandi hefði vanmetið þá erfiðleika sem væru á að hún gæti ættleitt annað barn frá fjarlægðu landi. Í dómi 5. desember 2006 taldi dómstóll á áfrýjunarstigi að of mikill aldursmunur væri á kæranda og því barni sem kærandi hugðist ættleiða. Kærandi var 46 til 48 ára gömul á meðan málið var til meðferðar hjá stjórnvöldum og dómstólum.

2. Meðferð málsins hjá Mannréttindadómstólnum

Kæran

Kærandi byggði kæru sína á því að svissnesk stjórnvöld hefðu komið í veg fyrir að hún gæti ættleitt barn á grundvelli þess að hún væri of gömul. Hún hélt því fram að m.a. hefði henni verið mismunað gagnvart konum á hennar aldri sem gætu sjálfar fætt börn. Hún byggði kæru sína á 14. gr. sáttmálans með hliðsjón af 8. gr. hans.

Niðurstaða

Dómstóllinn tók fyrst til skoðunar hvort kærandi hefði fengið aðra meðferð mála sinna en einstaklingar í sambærilegum aðstæðum. Hann komst að þeirri niðurstöðu að málsatvik tengdust ekki konum á aldri kæranda sem gætu eignast börn enda hefði ríkisvaldið ekkert með það að gera hvenær konur eignuðust börn og þá hvort svo sem slíkt gerðist af hefðbundnum orsökum eða með aðstoð lækna. Annað ætti við um mismunandi meðferð sem kærandi hefði fengið miðað við yngri konur sem fengu að ættleiða annað barn. Af þessum sökum gæti kærandi haldið því fram að henni hefði verið mismunað miðað við einstaklinga í sambærilegri aðstöðu.

Dómstóllinn tók til skoðunar hvort munurinn á þeirri meðferð sem hún hefði fengið og konur í sambærilegri aðstöðu væri útskýrður með vísan til tiltekins markmiðs sem væri réttlætjanlegt. Í málsmeðferð sinni höfðu stjórnvöld vísað sérstaklega til þess hversu mikill aldursmunur væri á kæranda og því barni sem hún hugðist ættleiða. Töldu stjórnvöld að þessi munur væri svo mikill að hann væri andstæður hagsmunum barnsins.

Dómstóllinn fjallaði næst um hvernig þessum málum væri háttað hjá öðrum aðildarríkjum sáttmálans. Hann benti á að mismunandi viðhorf væru uppi í ríkjum Evrópuráðsins. Réttur einstaklinga til að ættleiða var ekki tryggður í öllum ríkjum og afar mismunandi viðhorf um það hvaða áhrif aldur umsækjenda um ættleiðingu gat haft. Dómstóllinn taldi að þar sem ekki væri

samstaða um þetta atriði meðal aðildarríkjanna hefðu svissnesk stjórnvöld talsvert svigrúm til mats á þessu sviði og að niðurstaða þeirra væri í samræmi við þær leiðir sem mörg aðildarríki sáttmálans hefðu farið. Ekki væri heldur hægt að greina að geðþótti hefði ráðið för í máli kæranda. Stjórnvöld höfðu tekið ákvörðun sína eftir málsmeðferð þar sem kæranda var gert kleift að koma sjónarmiðum sínum á framfæri og lagt á þau efnislegt mat. Þessar ákvarðanir hefðu verið rökstuddar og byggt á ítarlegum rannsóknum stjórnvalda. Tekið hafði verið mið af hagsmunum barnsins sem til stóð að ættleiða og jafnframt því barni sem kærandi hafði þegar ættleitt. Enn fremur lagði dómstóllinn áherslu á að stjórnvöld mátu sérstaklega í tilviki kæranda hvaða áhrif aldursmunurinn gat haft. Loks var talið að önnur sjónarmið sem stjórnvöld skoðuðu og mæltu gegn því að kærandi fengi heimild til ættleiðingar hefðu ekki verið ómálefnaleg.

Í ljósi þessara röksemda taldi dómstóllinn að ekki hefði verið brotið gegn 14. gr. sáttmálans samhliða 8. gr. hans í tilviki kæranda.